

Aan de slag met... de gemeenteraadsverkiezingen

Korte omschrijving

De leerlingen staan stil bij de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in hun gemeente. De partijen in de gemeenteraad gaan nu kijken wie er een coalitie kan vormen en moeten gaan beslissen waar het geld naartoe gaat. Dat gaan de leerlingen ook doen. Welke onderwerpen in de gemeente vinden zij het belangrijkste?

Leerdoel

- De leerlingen weten na deze opdracht dat er gemeenteraadsverkiezingen in hun gemeente zijn geweest.
- De leerlingen weten dat partijen in de gemeenteraad nu moeten gaan kijken welke partijen kunnen gaan samenwerken in de coalitie.
- De leerlingen kunnen na deze opdracht een aantal onderwerpen noemen waar de gemeente geld aan uitgeeft.
- De leerlingen kunnen na deze opdracht aangeven welke onderwerpen in de gemeente zij het belangrijkste (en het minst belangrijk) vinden.

Duur

+/- 60 minuten

Benodigheden

- Digibord
- Voor elke leerling het uitgeprinte werkblad 'Uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in jouw gemeente'
- Voor elk groepje van 4 à 5 leerlingen een A3 met alle 12 begrotingsposten
- Voor elk groepje 25 fysieke muntjes/fiches/lucifers/...
- Eén setje van de 12 A4-vellen met de begrotingsposten

De werkvorm stap voor stap

Introductie

- Vraag de leerlingen wie er iets heeft gehoord over de gemeenteraadsverkiezingen die zijn geweest. Weten ze ook iets over de gemeenteraadsverkiezingen in hun gemeente? Kennen ze misschien iemand die zelf mee heeft gedaan aan de verkiezingen? Of weten ze misschien dat hun ouders zijn gaan stemmen?
- Vertel dat de leerlingen twee opdrachten gaan maken over de gemeenteraadsverkiezingen. De eerste opdracht doen ze deels klassikaal en deels individueel. Daarna wordt die opdracht klassikaal nabesproken. De tweede opdracht doen ze in groepjes van 4 à 5. Ook deze gaan jullie daarna klassikaal nabespreken.

Deel A: Uitslag in de eigen gemeente

- Deel aan elke leerling het werkblad 'Uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in jouw gemeente' uit.
- De leerlingen hebben 15 minuten om deze in te vullen. De eerste stappen doen jullie samen. Ga voor stap 2 op het digibord naar de website van de gemeente. Laat zien hoe je kunt vinden wie er in de gemeenteraad zit. Ga voor stap 3 naar een website met de uitslag van de verkiezingen in jullie

gemeente, bijvoorbeeld via nos.nl. Stap 3 kunnen de leerlingen dan zelf invullen, waarna ze ook stap 4 en 5 zelf kunnen doen. Loop zelf rond om eventuele vragen te beantwoorden.

- Bespreek klassikaal de antwoorden van de leerlingen.

Deel B: Geld verdelen over gemeentelijke onderwerpen

- Vertel dat partijen na de verkiezingen met elkaar moeten overleggen om plannen te maken voor de komende jaren. Deze plannen kosten natuurlijk geld. De leerlingen gaan aan de slag met het verdelen van geld over verschillende onderwerpen waar de gemeente over gaat.
- Verdeel de klas in groepjes van 4 à 5 leerlingen. Geef elk groepje een A3 met de 12 begrotingsposten erop. Bespreek kort elke post, zodat de leerlingen weten wat eronder valt. Vertel eventueel dat de gemeente nog wel meer taken heeft; deze nuancering kun je zelf aanbrengen.
  - **Burgerzaken:** De gemeente houdt bij wie er allemaal in de gemeente wonen. Ook kun je bij de gemeente een paspoort, identiteitsbewijs of rijbewijs krijgen.
  - **Scholen:** De gemeente zorgt er voor dat er gebouwen zijn voor de scholen. Ook geeft de gemeente geld uit aan extra hulp voor leerlingen die dat nodig hebben.
  - **Asielzoekers:** Sommige gemeentes hebben een asielzoekerscentrum om asielzoekers op te vangen.
  - **Zorg:** De gemeente betaalt niet de huisarts, maar geeft wel geld uit aan mensen die extra zorg nodig hebben. Bijvoorbeeld ouderen die thuiszorg nodig hebben, kinderen die extra hulp nodig hebben of mensen die een rolstoel nodig hebben.
  - **Cultuur:** De gemeente geeft ook geld uit aan cultuur. Bijvoorbeeld aan een gebouw voor een bibliotheek of een museum.
  - **Sport:** De gemeente geeft vaak geld aan plekken om te sporten, bijvoorbeeld een zwembad, een voetbalveld of een skatepark.
  - **Wegen:** De gemeente zorgt ervoor dat er straten en wegen worden aangelegd. Maar ook voetpaden, fietspaden en parkeerterreinen. Ook moeten deze onderhouden worden natuurlijk.
  - **Huisvuil verzamelen:** De gemeente zorgt ervoor dat het huisvuil wordt ingezameld, bijvoorbeeld door het neerzetten van glasbakken of het ophalen van klike's.
  - **Economie:** De gemeente zorgt ervoor dat bedrijventerreinen en markten goed bereikbaar zijn en dat de winkelstraten er mooi uit zien. Ook bepaalt de gemeente de openingstijden van de winkels.
  - **Werk:** De gemeente helpt inwoners die moeite hebben met het vinden van een baan, zodat ook zij kunnen werken.
  - **Woningen:** De gemeente moet zorgen dat er genoeg woningen zijn en bepaalt mee waar deze gebouwd mogen worden.
  - **Veiligheid:** De gemeente zorgt ervoor dat het veilig is in de gemeente, bijvoorbeeld door de inzet van politie en brandweer.
- Vertel dat de leerlingen in groepjes €100 miljoen mogen verdelen over de 12 onderwerpen. Dit is hoeveel een gemeente van gemiddelde grootte ongeveer uitgeeft in een jaar (dit getal is gebaseerd op de begroting van Nijkerk in 2021). Ze mogen hiervoor 25 muntjes/fiches/lucifers verdelen over de verschillende onderwerpen die op het A3-vel staan. Elke munt/fiche/lucifer staat voor €4 miljoen. Bespreek eventueel hoeveel een miljoen is. Belangrijk is dat ze het mogen verdelen zoals zij het goed zouden vinden; ze hoeven dus niet te laten zien dat ze weten wat de echte verdeling is. Geef de leerlingen ongeveer 10 minuten de tijd en loop zelf rond om te helpen. *Tip: als je geen 25 fysieke items per groepje hebt, dan kun je de leerlingen 25 kleine muntjes laten tekenen of streepjes laten zetten (turven) bij de verschillende onderwerpen.*
- Zijn er groepjes klaar? Laat ze dan de onderste helft van het A3-vel invullen. Geef ze hiervoor 10 minuten.
- Leg ondertussen de 12 losse A4-vellen met de onderwerpen op de grond. Als de leerlingen klaar zijn, vraag je de groepjes om elk één leerling aan te wijzen die bij de post gaat staan waar zij het meeste geld aan hebben gegeven. Kijk naar de verschillen en overeenkomsten en vraag naar hun motivatie. Laat de leerlingen weer gaan zitten.

ProDemos

- Vraag de groepjes vervolgens om nu een andere leerling te kiezen, die bij de post gaat staan waar het *minste* geld naartoe is gegaan. Kijk opnieuw naar de verschillen en overeenkomsten en vraag naar hun motivatie.
- Bespreek met de leerlingen het eindresultaat. Concludeer welke posten belangrijk worden gevonden en waar het minste geld aan uit gegeven wordt door de leerlingen. Eventueel kun je hier ook een verdiepend gesprek met de leerlingen voeren over belastinggeld: dat alles betaald moet worden door belastingen. Als je ergens meer geld aan uit wilt geven en nergens minder geld aan wilt geven, dan moeten de belastingen omhoog.